

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky utca 1. sz. földszint (Arany Bika bérház). Tel.: 113 (7 mellékállomással). Szerkesztőségi hivatalos órák d. a. 3-7-ig

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Kiadóhivatal és nyomda: Bajcsy-Zsilinszky u. 1. sz. (Arany Bika bérház) lélemezlet. Tel.: 113 (7 mellékállomással). Hivatalos órák: reggel 8 órától este 6-ig

Száz esztendő magyar március

Száz esztendővel ezelőtti március, annak is különösképpen egy napját, a tizenötödikét ünnepeljük, dicső emlékét felidézzük.

Nagy nap volt ez a magyar nemzet történetében, pedig ez a történet ezer esztendőt számlál és nem szűkölködik csodálatos és nagy eseményekben.

Hanem hát az a 1848-i március 15-e nemcsak időben, hanem érzelmileg is közelebb áll hozzánk. Azokban a százévtizedelőtti nagy napokban talált igazán egymásra a magyar a szabadság levegőjében. Azokban a nagy márciusi napokban érett meg a szabadságmozgalmak vetése, a magyar nép minőit akkor jutottak be a politikai nemzet sáncaiba, akkor valósult meg az örök emberi eszmény az egyenlőség, akkor szűnt meg egy szegényes életforma a jobbágyosság, akkor lett mindenki egyenjogú tagja a magyar nemzetnek. Oly sok réti és sok irányú felszabadítást végzett a márciusi forradalom, hogy éppen azért nem lehet egyoldalú jelzővel ellátni.

Az egész magyar nép hatalmas arányú megmozdulása volt az, résztvettek benne az akkori társadalom minden rétegeinek legjobbjai és haladó szellemű egyéniségei. Új Magyarországot születtek meg azokban a száz év előtti márciusi napokban, de nem úgy, hogy eltűnt a régi, hanem megújult, újraszülött, jobb lett, emberségesebb, igazságosabb, mint a régi. A nép akkor lett nemzet, a szabadságot polgárok, a felszabadított jobbágyok adták az erőt nemzetnek, hogy legyverrel, tengernyi vérrel, dőlttel megvédje a 48-as vívmányokat.

Nagy idők — nagy emberek. A 48-as nagy idők a nagy emberek egész sorát adták a magyar történelemnek. Kossuth akkor már az egész nemzet bálványja, gyújtó szavai, lángoló írásai felelősek az egész magyarságot. Széchenyi a gazdasági talpraállását munkálja, az országgyűlés haladó szellemei a politikai reformokat, a szabadságjogokat, nemzeti alkotmányt követelnek gyújtó beszédekben. És a márciusi ifjak, akik száz évvel ezelőtt a tetek mezéjére léptek, idézzük fel csak úgy vázlatosan a száz év előtti március 15-ének történetét. Hiszen olyan ennek a napnak a története, mint egy gyönyörű legenda. Pedig élő valóság volt.

Izzott már akkor minden levegőben. A márciusi ifjak lázas tervezetéseit előzték meg, de bizony maga a nagy nap elég szűrkén kezdődött. A nagy megmozdulás kinuduló pontján, a pesti Pliyxav kávéházban 1848 március 15-én reggel Petőfi, Jókai még csak négy társukat találták, „Nem rebilis a magyar korán reggel”, sópánkodott Jókai, De Petőfi nem tárgított. Vátság napja lévén, vidékiek lassanként megtöltötték a kávéházat és az ifjak is sűrűbben szállingóztak. Kilenc óra már annyian voltak, hogy Jókai felállt egy asztalra és leolvasta „Mit kíván a magyar nemzet”.

O, maga így ír erről: „Valami villamos melegség állta el akkor minden tagomat. Érzem, hogy vég-

zetes szó az, amihez kezdenék, de el voltam szánva rá, ha áldozatul esem is”.

Aztán Petőfi olvasta fel a „Talpra magyar”-t, melyet megelőző éjszaka írt. Ekkor már sokan lopták körül az ifjakat és a nemzeti dal reirénjét együtt zúgták: Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!

Igy indul el a nagy nap. Aztán már a lelkesedés lángja öntötte el a pesti utcákat.

Még mindig vértforraló, lelkesítő a magyar ember számára a március 15. történetének olvasása. Ahogy a fiatal Jókai beszélt:

— Európa minden népe halad és boldogul, ha adnunk, boldogulunk kell nekünk is. Legyen béke, szabadság és egyetértés. Követeljük jogainkat, melyeket tollunk eddig elvontak s kívánjuk, legyenek azok közök mindenkiel!

Petőfi ismét elszavalta a „Nemzeti dal”-t. Aztán tengerre dagadt néptömeg hűmpölygött a márciusi ifjak vezetése alatt. Kővetkezett a szabad sajtó megvalósítása azáltal, hogy cenzura nélkül kinyomtatták a tizenkét pontot és a „Nemzeti dal”-t. Erdemes idézni azt a néhány lelkes mondatot, amit Irinyi mondott, mikor a főmegnevezte lefutamta a szabad sajtó első termékét:

„Márciusi tizenötödike délelőtti fél tizenkötóra nagy időszak a magyarok történetében. Ime itt van a sajtószabadság első példánya, a nép hatalmának első műve. Akármilyen szabad sajtó is lenni egykor a magyaroknak, az a dicsőség mindig megmarad, hogy a legnevezetesebbet, a sajtószabadságot magunk vívtuk ki.”

Fedetlen föl hallgatta ezeket a szavakat a tüntető nép. És a lelkes Irinyi nem tévedett száz év előtti szavaiban.

Tudjuk a márciusi nagy nap további folyását. Felvonulás a várba. El kellett vonulniok az idegen túzérés mellett, égő kanóccal a lótlak ágyúik mellett a tüzérek. A főmeg az kiáltotta felejük: Eljen a szabadság! És a tüzérek nem mozdultak. Aztán bevonulás a helytartótanács ülésére, jóváhagyatása mindannak ami történt. És Táncsics Mihály kiszabadítása. A szegények írója elveitörténetben ült. Diadalal szabadtotta ki a nép, hiszen a szabadság győzelmét ünnepelték vele és általa. Nem voltak akkor elkülönülő elvek, csak egy volt: szabadság.

Mit tanít nekünk a kései nemzedéknek a száz év előtti március 15. Azt tanítja, hogy mindenekelőtt becsüljük a szabadságot, kívánjuk és megtartjuk országunk függetenségét és tiszteljük az emberi egyenlőséget.

A magyar népi demokrácia nem találhat szebb hagyományokra, mint a negyvennyolcas eszmények. A magyar népi demokrácia a negyvennyolcas vívmányokat fejlesztve, a negyvennyolcas eszmékből táplálkozva töltheti be leginkább hivatalát.

A Bach korszak idején kívül száz éven át mindig ünnepelték a magyar földön március 15-ét. De ritkán oztintén. Sőt volt idő, mikor az értelmét is meghamisították. Volt idő, mikor elhazudták forradalmi szellemét, volt újabban idő,

A centenáris ünnepekre Budapestre érkezett Vorosilov marsall ünnepélyes fogadtatása

Vorosilov: Nagy örömet jelentenek számomra a saját szememmel látott nagy változások!

A centenáris ünnepeken résztvevő szovjet küldöttség szombattal reggel megérkezett Budapestre. A Keleti pályaudvar előtti téren már a kora reggeli órákban felvonultak a különböző társadalmi szervezetek, valamint a gyárak és üzemek dolgozóinak küldöttségei, zászlók és táblák alatt, mögöttük pedig a főváros dolgozóinak ezrei várták Vorosilov marsallt és a szovjet küldöttség érkezését.

A peronon felállított díszsátorba egymásután érkeztek az ünnepélyes fogadtatásra megjelent személyiségek.

Nagy Imre, az országgyűlés elnöke, Dinnyés Lajos miniszterelnök, Rákosi Mátyás és Szakasits Árpád miniszterelnökhelyettesek, a kormány miniszterei és államtitkárai, a diplomáciai testület tagjai, a honvédség és rendőrség táborki kara stb.

Pontosan 10 órakor futott be a küldöttséget hozó kőrönvontat a pályaudvar csarnokába. Kürtel hangzott fel, majd a zenekar a szovjet Himnuszot játszotta. Először Vorosilov marsall, a Szovjet-Ünő minisztertanácsának elnökhelyettese szállt le a vonatról és melegen kezelt szovjet Dinnyés Lajos miniszterelnökkel. A miniszterelnök sora üdvözölte a küldöttség tagjait.

Dinnyés Lajos miniszterelnök az alábbi rövid beszéddel üdvözölte Vorosilov marsallt:

— Marsall Úr! A köztársasági elnök úr és magyar kormány nevében őszinte örömmel, tisztelettel és barátsággal köszöntöm marsall urat, abból az alkalmából, hogy a centenáris ünnepekre a szovjet delegációval Budapestre érkezett. Veg-e ennyőm és kitüntetés számomra, hogy Magyarország nagy barátját magyar földön üdvözölhetem.

Vorosilov marsall az üdvözlésére a következő szavakkal felelt: Engedjék meg nekem, hogy a szovjet kormányegáció nevében őszinte hálaomat tejezzem ki azért a szívélyes fogadtatásért, amelyben a magyarok úr lépésünk püanától kezdve részünk volt. Mi a Szovjet-Ünő képviselői a baráti magyar kormány meghívására jöttünk ide, hogy résztvegyünk az 1848. évi magyar forradalom százéves évfordulója alkalmából rendezett ünnepeken. Nekem személyesen nagy örömet jelent, hogy megláthatom az Önök országát és saját szememmel láthatom azokat a nagy változásokat, amelyek egész rövid idő alatt bekövetkeztek, a demokratikus Magyarország politikai, gazdasági és kulturális életében.

A Szovjet-Ünő népe és Moszkva dolgozóinak baráti üdvözlését tolmácsolom a magyar népnek és Budapest dolgozóinak. Teljes szívemből kívánom a Magyar

mikor a szent márciusi forradalmi eszméket is kiforgatták valóságukból.

A százeves évfordulón állítsuk vissza a magunk teljes lényébe és tisztaságába a nagy márciusi eszméket. Kossuth tanításai száz év távlatában is időt állók, Petőfi szabadságszerete ma is példát mutat. A negyvennyolcas idők haladó

Demokratikus Köztársaság felvirágzását, sok szerencsét kívánok a demokratikus Magyarország dolgozó, nagyszerű népének.

A miniszterelnök ezután bemutatva Vorosilov marsallnak a fogadtatásra megjelent személyiségeket, majd a szovjet kormányküldöttség

a magyar kormány tagjai kíséretében, a Himnusz hangjai mellett elhagyta a pályaudvar csarnokát.

A Pályaudvar előtti téren össze gyűlt tömeg lelkesen éljenezte Vorosilov marsallt és a szovjet küldöttség tagjait, akik gépkocsijukba szállva, szállásukra hajtottak.

A magyarországi centenáris ünnepekre szombat délebe érkezett meg a bolgár küldöttség. A bolgár külügyminiszter annak a reménynek adott kifejezést, hogy ez a látogatás is mégiozban elmélyíti a két nemzet közötti barátságot.

A jugoszláv kormányküldöttség szombattal délután Budapestre érkezett. A küldöttség vezetője Gyula Milován tábornok, tárcanélküli miniszter, tagjai pedig Froll Franko igazságügyminiszter, Mindarovic Néro író és Soti Pál vajdasági magyar képviselő. A Gellért szállóban ünnepélyesen fogadták a jugoszláv küldöttséget.

Szombaton délután Korcevsky miniszterelnökhelyettes vezetésével megérkezett a lengyel küldöttség, melyet Mihályfi miniszter élén nagyobb küldöttség üdvözölt. A lengyel miniszterelnökhelyettes válaszában hangoztatta, hogy a magyarok és lengyelek mindig egymás mellett harcolva adtak példát az önteláldozásról és hősiességről.

Az osztrák kormányküldöttséget N. Fischer író, volt kultuszminiszter vezette. Huszti Dénes várta és fogadta őket a történelmi emlékbizottság nevében.

Az Amerikában élő magyarság megbízottjai Larkó Géza ref. lelkész, centenáris bizottság vezetője és Martina István, az amerikai magyar munkásság képviselője

szombaton Budapestre érkeztek a centenáris ünnepekre. Ugyancsak Budapestre érkezett O. car Sushine, az amerikai magyar zsidó egyesületek szövetségének elnöke.

A Magyar Köztársaság elnöke a március 15-i centenáris ünnep alkalmából az alábbi kitüntetéseket adományozta:

A Magyar Kommunista Párt tagjai közül a magyar köztársasági érdemrend nagykeresztjét kapták: Farkas Mihály, Révai József, a középkeresztet a csillaggal Horvath Márton Kovács István, a magyar köztársasági érdemrend középkeresztjét Dögei István, Erdei Minály Friss István, Kállai Gyula, Kiss Károly, Kóbból József, Orbán László, dr. Szónyi Tibor, dr. Andics Erzsébet, dr. Sebestyén Sándor.

A Független Kisgazda Párt képviselői közül a magyar köztársasági érdemrend középkeresztjét a csillaggal kapták Szenivanyi Lajos, Fiola Sámuel, a középkeresztet Rácz Lajos, dr. Reöck Ivan, a tisztikeresztet Tolnai Gábor, Kiss Gergely és Dancs József.

A Szociáldemokrata Párt tagjai közül a magyar köztársasági érdemrend középkeresztjét a csillaggal kapta Marosán György, a középkeresztjét Harusnyák József, Révész Ferenc, a tiszti keresztet Mönus Illésné, a kiskeresztet Antal János, Tausz János, Jászai Károly.

A Nemzeti Parasztpárt képviselői közül a magyar köztársasági érdemrend középkeresztjét kapták: Szabó Pál, Nánassy László, tiszti keresztjét Tóth Endre és Székely Béla.

A szakszervezet tagjai közül a magyar köztársasági érdemrend középkeresztjét a csillaggal kapták Kossa István, Apró Antal, Rátkó Anna, Rácz Gyula, dr. Wail Emil, Pirok László, a tisztikeresztet Zentai Béla, Köves Béla, Szabó László, Szipka József, Bácsy Sándor, Szász Ferencné és Badari László.

Az első Kossuth-díjak A minisztertanács a Kossuth-díj jelölő bizottság előterjesztésére odaítélte az első Kossuth-díjakat. A természettudományi terén elért kiváló eredményeiért kilenc tudós a szellemi tudományok terén három egyetemi tanár, a művészet és irodalom terén nyolc művész, az újjáépítés terén munkájuk, kiváló teljesítményük alapján tizenegy munkás és négy mérnök, demokratikus nevelés terén négy nevelő, a közegészségügy fejlesztése terén négy orvos kapott Kossuth-díjat. A 20.000 forintos díjakat egyenként vagy megosztva kapták a jutalmazottak. A nevelők csoportjában Boross József zelemeri tanító is kapott Kossuth-díjat.

suth Lajos immár megvalósuló időt álló elveinek fényében. Szeressük és dolgozzunk érte úgy, hogy a százévtizedes magyar március örök márciusa legyen.

Megérkezett a jugoszláv, a bolgár, a lengyel és az osztrák küldöttség

Az amerikai magyarság képviselői Budapest

Kitüntetések a centenáris ünnepegy alkalmából

Az első Kossuth-díjak

Vasúti arcképes igazolvány-képek

HORVATH, Simonffy utca 1/b.

Kiderültek az öthatalmi szerződés feltételei

A moszkvai rádió az United Press értesülése alapján részletesen ismertette a brüsszeli öthatalmi értekezletben létrejött szerződés tervezet csak később nyilvánosságra hozandó határozatait. Az Up szerint a szerződést aláíró államok önműködőleg katonai segítséget nyújtanak egymásnak, ha közülük bármelyiket európai támadó részről támadás éri és „erős védelmi tömböt alkotnak politikai behatolás ellen is”. (A katonai jellegű tömörülés együttjár a fegyverek és kiképzés egységeitével,

valamint támaszpontok építésével Angliában és a kontinensen.) A szerződést gazdasági szakaszai révén kiterjesztik az öt hatalom gyarmataira is. További államok csatlakozása a szerződéshez csak is az öt aláíró egyhangú hozzájárulása után történhetik meg. Brüsszeli jelentés szerint Franciaország, Nagybritánia, Belgium, Hollandia és Luxemburg külügyminiszterei szerdán délután Brüsszelben aláírják a nyugateurópai unió felállítására irányuló öthatalmi szerződést.

Benes jelenlétében temették el Masaryk külügyminisztert

Prága. A prágai Nemzeti Múzeum Pantheonjában szombat délután Benes köztársasági elnök és feleségeinek, a miniszterelnöknek, a kormány tagjainak, a nemzetgyűlés elnökének, a diplomáciai testület tagjainak, a vezérkar főnökeinek, az országos nemzeti bizottság elnökének, Prága polgármesterének, az egyetemnek, hivatalok, testületek és intézmények képviselői jelenlétében volt Masaryk János

külügyminiszter temetésének szertartása. Masaryk külügyminiszter ravatalánál Gottwald miniszterelnök mondott búcsúbeszédet. Ezen a legionáriusok nevében Frantisak beszélt. A külügyminiszter koporsóját ezután ágyúta-ponnával a lakosság sűrű sorlaja között a Cernin palotába kísérték, ahonnan Lányba szállítják.

Dodekaneszosz amerikai támaszpont

A szabad görög rádió jelenti: Dár Caldaris bejelentette, hogy a Dodekaneszosz szigetek Görögországhoz tartoznak, a szigetek mégsem váltak görög földé, ha-

nem amerikai támaszponttá. Azoknak a személyeknek, akik a szigetre akarnak utazni nagyobb nehézséget kell leküzdeni, mintha külföldre utaznának.

200 közmunkást tuskózásnál foglalkoztatnak

A város munkaversenyt írt ki számukra. Tegnap délelőtt a város házában Ménes János h. polgármesternél a közmunkatelephelyiség, a MALLERD a FEKOSZ és a város műszaki ügyosztálya bevonásával értekezlet volt a munkanélküli férfi közmunkások foglalkoztatása ügyében. Az értekezleten résztvett a közmunkások egy küldöttsége is. Megegyezték a biztositottak a tuskózásnál foglalkoztatást előnyös feltétellel. A kitermelt tuskó 75 százaléka a munkásoké. Nagyrészen a város ad kölcsön szerződések. Kiszállításukat a város és a MALLERD közösen vállalta a Guthra, ahol a vasút közelében levő jó tuskózási lehetőséget nyújtanak nekik. Egy héten öt munkanapot dolgoznak, pénteken a helyszínen lemérik teljesítményüket és a MALLERD helyben fizet. A város, a hegy átsegítse a munkásokat a kezdeti ellátási nehézsé-

geken, egy heti kenyérfiadagot, száraz tésztát, fél kg zsírt és kg olajat külön juttatásként ad nekik, a MALLERD a kitermelt la úrmétere után egy kg burgonyát. Szállást a MALLERD épít fűtésről is gondoskodik. Ménes János h. polgármester felhívta a munkásokat: érezzék át jelentőségét a város által, a nehéz közellátási helyzet ellenére nyújtott kedvezményeknek és juttatásoknak és igyekezzenek ezt megfelelő termeléssel megfizetni. A város a többi terméke és érdeke munkaversenyt írt ki számukra. A legjobban dolgozó négyes csoport he 10 kg, a következő négyes csoport heti 5kg tehérlisztet kap jutalmul. A kedvező feltételek elfogadása után megegyeztek abban, hogy a jövő héten körülbelül 200 munkanélküli és volt férfi közmunkást felveszi a tuskózásnál a munkát.

60 mázsa búza hiány a nádudvari Martin-malomban

A debreceni gazdasági rendőrség a nádudvari Martin malomban tartott vizsgálata során megállapította, hogy a búzakészletből 60 mázsa hiányzik. A további nyomozás során kiderült, hogy Borsos Sándor, a malom főmőlnára Szalai Pál napzámoss közreműködésével nagyobb mennyiségű lisztet fektetett el, a hegy lisztet 5, a kenyér lisztet 4 forintos kilonkénti árrban,

A gazdasági rendőrség a vizgálat tartamára a malom lezárta és Martin Imre társtulajdonost, Borsos Sándor főmőlnárt, Papp Lajos malmi alkalmazottat, Szalai Pál napzámoss őrizelbe vette. Megindult az eljárás Ranyak Árpádné és Orosz Lászlóné nádudvari lakosok ellen is, akik feketén vágároltak lisztet Borsos főmőlnártól. Az ügyben tolyik a nyomozás.

Ittas vejközvetítő garázdálkodott a Vámospercsi uton

Kiss István gépkocsivezető, Beltegelő 95. szám alatti lakost szombat hajnalban megállította Milanisz Zoltán autószerelő, Böszörményi Pál utca 6. sz. alatti lakos, aki meglehetősen ittas állapotban volt. Milanisz, aki két társával volt, „nyomozónak” adta ki magát, igazolásra szólította fel Kiss, majd a kezében tartott harapófogót ráfogta. Kiss azt hitte, hogy valóban revolvert szegezett neki s hagyta, hogy Milanisz megmozdítsa, majd felső kabátját levegye. Közben Milanisz két társa elünt

s ő maga is a kabáttal kezében futni kezdett a dűdűtök felé. Kiss erre segítségért kiáltott és egy közlekedő társaság, valamint a szabadságtelapi őrszoba cirkáló rendőre üldözőbe vették és izgalmas hajszá után elfogták az ittas férfit, akit előállítottak a rendőrségre. Kiderült, hogy még a rablótámadást megelőzően megámadta Varga Mártoné Telek ú. 73. sz. alatti lakost, aki egy házi mulatságról hazafelé tartott, ruháját leépte és erőszakoskodni kezdett vele, amikor észrevette, hogy több

Női kabát és kosztüm szövetkülönlegességek valamint férfi szövetek és divatselymek nagy választékban érkeztek a **Tiszántúli Textilházba** PIAC-UTCA 22.

ember közeledik elmenekült. A rendőrség az ittas vejközvetítőt őrizetbe vette és megindult a nyomozás a társaságában levő két férfi kézrekerítésére.

„Örök hálával tartozunk Debrecennek!”

Egy ismeretlen Kossuth levél Kaptuk a következő sorokat: Kérem a Szerkesztőszéket, — amennyiben az alább idézőjelek közt közöltek úgylésem Debrecen érdeklődésére igényt tarthatnak — hogy lapjokban e sorokat leközölni sziveskedjék. Az idézett sorok egy eredeti, 1875. évből származó Kossuth levélből valók. E levelet 1918-ban elhalt atyámnak a keresztapja: Patay István, 1848-ban a honvédelmi Bizottmány tagja, 1849-ben Pest térrparancsnoka, majd az alkotmányos korszak beálltakor Debrecen város képviselője kapta Turinból Kossuth Lajostól és így maradt e 8 oldalas levél birtokomban. Idézem belőle a következőket:

„...bizony nagy idők voltak azok, melyek engem egykor a teletk mezőjén Debrecennel közvetlen viszonyba hozták, s Debrecen évkönyveibe szerény nevemet bejegyezték.

Oly idők voltak azok, amikorkel az a mit a vallásos ember Isten újjának nevez a törénelemben, korszakokként mérleg tálczába teszi a Nemzeteket, hogy megmérje, ha megüti e vagy nem, az életrevalóság mértékét.

Nemzetünk megmérte, és akkor bizony könnyűnek nem találhatott. S hogy könnyűnek nem találhatott, abban Debrecennek nagy része van.

Bécsben azzal kecségtették magukat, hogy ha a jog és törvény fölébe helyezkedni erőszak Fővárosunkat hatalmába keríti, a jégvédő ellenállásnak vége lesz.

Hatalmába kerítette. Országgyűlést, s Kormányt Debrecenben kerestek menhelyet.

Ha Debrecen akkor a romboló vész lehangelő dühöngése közben es k kétség-skedik is a Nemzetnek akár ereje, akár harázo-t, sága felett, ha férfai, nője, aprajai n-nyj megaszós hazafassággal nem veszi körül a Kormányt és Országgyűlést, kik nem kegyet osztad, hanem áldozatot kívánni jöttek hozzájuk a honvédelmi erői fődés tehetetlen pródlává súlylyed s a világ bírāja, a történelem pálcát tör a Magyar Nemzetnek nemcsak élete, hanem becsülete felett is.

Hogy nem így történt, hogy a honvédelmi harc Nemzetünk életrevalóságán k a világ rokonszenves csodálattól kísért hatalmas revelációjává fejlődhetet, ez jó részt azon támogatásnak köszönhetjük, melyet Debrecen a kebelébe menekült Országgyűlést és Kormányt körülveve, ez tette lehetségessé azon szervez erőifejtési, melynek következtében „név-telen föllistaeink” a Tisza mögé szorult védelmi állásból, rövid pór hó alatt a támadóra mehetek át diadalmosan.

S én, ki ama válságos időkben a kormányznak élén állottam, de nem csak én, hanem a Nemzet is, ezért Debrecennek örök hálával tartozunk.”

Kossuth e fent közöl sorait örömmel bocsátom az igen tisztelt Szerkesztőség rendelkezésére. Nagydobos, Szatmár megye, 1948. március hó.

Jármy András Béla

Szöllőoltvány és bor eladás!

Sok ezer darab elsőosztályú prima minőségű szőlőoltvány kerül el adásra, faj nagyválasztékban. Különböző, magasfokú, józamatú negyborainkat ajánljuk. Kicsön-bordóban is szállítjuk 50 liter/ál to lelé. Ügynököket, helyi és körzeti öszszgyűjtőket, gazdaságokat, szövetkezeteket, szabad cs.ára mag. az. kiterjeszt. engedély mel. ell. alkálizunk. Ismertető árjegyzéket ingyen küld: P. és sz. telef. 10. Abasár. Telefon: 6.

SZÍNHÁZ, MOZI, MŰVESZET

HETI MŰSOR:
Vasárnap du. 4 órákor: Csionóné három lánya.
Vasárnap este 7 órákor: Csionóné három lánya.
Hétfőn este 7-kor: Igazi március.
Beretszemet Diszelszadé.
Kedden este 7 órákor: Csionóné három lánya. Dög. keddi. Sz. v. bérlet.

A Szent László énekkar április 4-i templomi hangversenye iránt az elővételeiben elkel: jegyek bizonyosságra szerint igen nagy az érdeklődés. Az előadásra kerülő Rossini: Stabat Mater című négy szólóénekesre, énekkarra és zene-karra írt hatalmas kantátáját Debrecen közönsége még nem hallotta. Az énekkar vezetője Pongrácz Zoltán garancia arra, hogy úgy a Rossini, mint a Händel és Haydn műveket művészi előadásban fogjuk hallani. Jegyeket a Kovács-traffic árusítja, Kossuth utca 15.

Szépség diadala. A szabadság napján különleges filmmel lepi meg közönségét a debreceni Víg-színház. Két magyarul beszélt szovjet film kerül bemutatásra. Az első színes film, a Szépség diadala, az ifjúság, az erő, a lendület újszerű filmje. A másik Moszkva szovjet főváros életéről ad élvezetes filmrportot. Március hó

Pénzhiány és fűmaghiány nehezíti meg Debrecen szépitését

Evek kellenek, míg a Nagyerdő a régi pompájában áll... Debrecen a centenáriumi ünnepek alkalmából nagyobb idegenforgalom színhelye lesz, sok kül- és beföldi vendéget fogad falai között. Bizonyos, hogy sokan érkeznek a nagymúltú, történelmi levegőjű városba és Debrecen szeretné kicsinosítva, megszépítve fogadni a vendégeket. A háború, bombázás romjait, a pusztításokat nehéz pár év alatt eltüntetni. A hatóságok azonban mégis szeretnék, ha Debrecen kedvező képet mutatna. Elsősorban a terek, parkok rendbehozására gondolnak, azonkívül a Nagyerdő rendbehozására. A Nagyerdőt most kapta vissza a város az államtól és külön feladat lesz az elhanyagolt, erősen kipusztított Nagyerdő helyrehozása, hogy újra a régi pompájában álljon, amit mindenki megbámul, megcsodál. Ezekről a tervekről beszélgetett a „Debrecen” munkatársa Póhl Ferenc kerécszeti főtanácsossal, aki a helyreállítási munkálatokat irányítja. Éppen a Petőfi térre sietett, ahol már folynak a helyreállítási, útegyengetési stb. munkálatok.

— Igyekszünk — mondotta, — Debrecen utcáit, tereit, parkjait rendbehozni, szépiteni, helyreállítani. A Petőfi térrel egyidejűleg a Nagytemplom előtti tereit, majd a Magoss György téri parkot hozzuk rendbe több más munkával együtt. Sajnos, az anyagi fedezet igen szűk és kicsiny, ez meggátolja a nagyobb arányú munkát, megszükteti a lehetőségeket. És van még egy nagy nehézség is, a fűmaghiány gátolja a füvesítést, a fűmagot külföldről kellene behozni, de ez nagy nehézsébe ütközik.

Cukorkák, csokoládé-árak, húsvéti cukorkák és tojás drasztik állandóan kaphatók.
Cukorka újdonságokból nagy választék.
HARTL Testvérek
DEBRECEN, NYUGATI-UTCA 66.

A NAGYERDEI

TÓTH cukrászda megnyílt!
Allandóan friss sütemények!
5 órai tánc!

Víg-színház

mozi
Ma utórája 2, 4, 6, 8 órákor
a legszebb színes vígjáték:
Diadalmas szerelem
Március 15-én Debrecenben először
1 forintos helyárakkal, 2 magyarul
beszélő filmmel:
1. Szépség diadala
gyönyörű színes film!
2. MOSZKVA
a Szovjetunió fővárosa
Előadások március 15-én, 2, 4, 6, 8
Kedden: 3, 30, 5, 30, 7, 30 órák

METEOR MOZGO
vasárnap és kedden
A regiment gyöngyei
Stan és Pan pompás katonai bűvészjáték
Híradék — Március 15-én, hétfőn
Hullámok felett
1 forintos egység-helyárakkal, előadások
szokás szerint: jel. 4, jel. 6, vas-és
ünneppnap: jel. 2, jel. 4, jel. 6 és jel. 8-ak

APOLLO MOZI
Ma utórája: ARANY KAKAS
Hétfőn: Nagykovácsy Ilona és Atyai
Andor (szereplésével)
Fény és árnyék
magyar film
Előadások hétfőnap du. 4, 6, 8
vas-és ünneppnap de. 11. du. 2.
Telefon: 194.
15-én egységesen 1 forintos hely-
árak mellett lehet megtekinteni a
filmet a Víg-színházban.

Szövetet Nyakkendőt Férfi inget és mindenféle úri divat cikket Nagy Bélától
Városház épület.

Vetőgépek E k é k
Coronák
s egyéb mezőgazdasági gépek s vasárak raktára.
LANGER és KATZ Halvan-
utca 62

TAVASZI
női és kabátszövet
férfi kabátszövet
újdonságok, öltöny-
szövetek, belésárak
nagy választékban
Balla Balázs-nál
Sveits palota (kapu alatt)

Ünnepi képet ölt a város március 15-re

Március 15-ét soha nem ünnepele Debrecen fényesebben, mint az idén. A házakon lengenek már az ünnepi nemzetiszínű lobogók, az üzletek kirakataiban a szabadsághősök arcképei nemzetiszínű díszítésekkel, a főtúvonalak ablakain nemzetiszínű szalagokkal adták ünnepi díszet a lakók.

A város háza homlokzatán a szabadságharc nagyjainak képei, mágyar és városi címerek. Az ódon város háza a reflektorok fényében fog úszni két estén.

A Nagytemplom előtti téren, a Kossuth-szobor drapériaerdő húzódik, disztribúin is épül.

A város főutvonala esténként fényárban van. Az Elektromos és Gázművek négyzeres fényerejű lámpákat szereltek fel. Az ünnepi lámpák napjai múltán leszerelik s majd csak a májusi centenárius hétre szerelik fel ismét.

A MÁRCIUS 14-I ÉS 15-I FELVONULÁS ÉS GYŰLEKEZÉS SORRENDEJE

A március 15-i ünnepségek már 14-én kezdődnek. Vasárnap este iáklvás, zenés takarodó lesz. Ehhez gyűlekezés a Petőfi téri este fél 7 órakor. Ezután is felhívunk minden ifjúsági szervezetet, iskolát és üzemet, hogy ifjúsági szervezeteit pontosan küldje el a felvonulás színhelyére. Ugyanitt gyűlekeznek a debreceni zenekarok is: a honvédzenekar, a MAV vaogányár és forgalom fűvőzenekari.

A takarodó a Kossuth-szoborhoz megy, ahol meggyújtják a Szabadság lángot. Grünfeld Viktor Ady Endre: A tűz márciusa c. versét szavalja. Dr. Asztalos Sándor mond rövid beszédet, utána a jelenlevők elénklik a Kossuth-nótát.

15-én két csoportban lesz a gyűlekezés. A Nagyerőnél a Hősök szobránál fél 10 órakor történik az indulás. A gyűlekező ehhez mérten negyed 10-ig. Ez a csoport felvonul a Szabadság zászló avatásához, s innen a Kossuth-szoborhoz.

A 48-as bizottság felhív minden felvonuló csoportot, hogy a rendező utasításait pontosan tartsák be, nehogy tumultusok keletkezzenek.

A Petőfi téri az alábbi rendben gyűlekezzenek a csoportok. Az itteni csoportokat különösen felhívjuk a következőkre: Pontosan tartásuk be a felsorolt gyűlekezeti helyeket. Az útvonalaikat már negyed 10 órakor lezárják a rendezők és a rendőrség. A főtúvonal felvonulni senkinek sem lehet ettől az időponttól kezdve. Minden csoport úgy intézze a felvonulását, hogy ezen időpontig elérjen a kijelölt helyre.

A felvonulás és gyűlekezés sorrendje a következő:

Erzsébet utca sarok: 1. MAV vaogányár zenekara. 2. Rendőrszázad. 3. MKP rendezőgárda, 4. Demonstratív csoport.

Orosz emlékmű: 5. Uttörök. 6. Cserkészek. 7. Általános iskolák.

Orosz emlékmű állomáselőtti térség: 8. Leányiskola. 9. SZFI. 10. Műszaki iskola. 11. Mezőgazdasági iskola. 12. Kereskedelmi iskola. 13. Tanítóképző.

Nagyállomás előtti tér: 14. Állami gimnázium. 15. Piaristák. 16. Református gimnázium.

Telki utca sarok: 17. MAV forgalom zenekar, forgalom, vaogányár, lűtőház, pályafenntartás.

Kettes számú postaelőtti térség: 18. Rendőrség. 19. MEMOSz. 20. MNDSz és szakszervezeti nők.

Petőfi-téri kert: 21. VAOSz és közalkalmazottak. 22. Dohánygyár. 23. Bőrösök (üzemek és kisiparosok). Petőfi-téri kert: 24. Tanyai szervezetek. 25. Rákospitep.

Petőfi-téri kert: 26. Textilgyár. 27. Nyomdászok. 28. Csapókereti szervezetek. 29. Szabadságlepi szervezetek.

Petőfi-téri kert: 30. Elelmezési munkások, vendéglátó iparosok és MOSZK. 31. Belvárosi szervezetek.

KALAPJA
Piszkos, formátlan, szakszerűtlen tisztítási formákra
ilj. DALMI kalaposmester
Vár-u. 2. Csapó- és Vár utca sarok.

Teli találat
egy jó Fábrián Modell P1AC-U. 43.
Szalon: Bajcsy Zs.-u. 6

32. Kereskedő Társulat, Iparkamara. 33. Ipartestületek.

Posta és a park közötti rész: 34. DHV, Rézbütorgyár. 35. Hadirokkantok és VHBSz. 36. Famunkások.

Allomáselőtti térség: 37. Rokkant-, Kerekes-, Volafkatelepek. Téglás- és Vargakert. 38. Villanygyár, szállítómunkások, könyvkötők. 39. Egyebek.

SZABADSÁGBÁL

Hétfőn este 9 órai kezdettel a nap befejezésül Szabadság bál lesz az Arany Bika dísztermében. Jegyeket az Arany Bika halljában lehet kapni hétfőn délután 3 óráig.

Száz évvel ezelőtt...

1848. március 14-én forradalmi a hangulat egész Európában. Mint a Pestj Hirlap írja: „Angliában ismét borulni kezd a társadalmi láthatár, Madridban is növekedik a nyugtalanság... Varsóban szintén kitért a lázadás.” — „Pozsonyban az alsóházban Kossuth „meghatott hangon adja elő a bécsi nép felkelését és indítványozza, hogy a nádor szövegezték fel rögzött ülés tartására, egy választmány dolgozzon ki sajtótörvény javaslatot!” — mint az egykorú hirlapokban olvassuk — délután a főrendek is elfogadták a felelős minisztériumot kívánó felirati javaslatot.

Pesten délelben 2 órakor az Ellenléki Körben megtartották a népgyűlést. „Századok óta ez volt az első nyilvános népgyűlés — írta a beszámoló — az utcán több ezernyi tömeg verődött össze. Pényes Elek szólalt fel, majd Irinyi József a petíciót felolvasta: „Magyarország pillanatj drágák. Ami mások hosszú időszaka alatt fejlődhetett ki, most rövid úton és haladéknélkül törvénybe foglalandó. A nemzet nem elégszik meg egyes engedélyekkel... Egész alkotmányunkat kívánjuk ezzel tisztába hozni...” — mondotta a többi között Irinyi, majd felolvasta a 12 pontot, amelyet a népgyűlés egyhangulag elfogadott. — Késő este a Pálvácban a Közvélemény-asztal körül ült a forradalmi fiatalok, amikor megérkezett a bécsi események híre. Mi még tétovázunk? — szólalt most fel Petőfi és az ifjak elhatározták, hogy már másnap, 15-én életbe léptetik az emlékiratban említett 12 pontot, ha kell, erőszakkal, forradalmi úton.

„A pesti vásárra roppant sok vidéki ember jött — írja a Pestj Hirlap március 14-én — a fogadók mindenütt tömve vannak...” Március 15-én, szerdán volt ugyan a pesti vásár napja. — Széchenyi István a naplójában erről a napról azt írja: Kossuth nagyhatalmú beszédet mondott, az akarat: Ba:thyányi legyen a miniszterelnök.

1848 MÁRCIUS 15-ÉN Bécsben ünneplik a magyarokat. Mint a Budapesti Híradó írja: „... egy öreg ember a munkásoktól zokogó, de hallhatóan erős hangon kiáltja: Kossuth! Megváltónk! Hoch! És ezernyi torok visszhangozta a kiáltást...” Pozsonyból ezt jelenti Backwell, az angol kormány titkos ügynöke ezen a napon: „a felső tábla is engedett sok húza-vona után... Azelőtt a conservatív pártok, az üresfejek a magyar felelős minisztérium eszméjét csak gonyolták...” A pesti eseményekről ezt írta néhány nap múlva az Élet. képek: „Le térdeidre ember, az Isten beszél, — mondja a mennydörgés. A nép szava is megdörög és mondá: Föl térdjéről rabszolgá, a nép beszél! Tartások tiszteltetben e napot, melyen a nép

MEGJELENT A MÁRCIUS

Debrecen és Hajdú megye munkás, paraszt és diák ifjúságának egységsszervezeti lapja, a Március első száma az elmúlt nap hagyta el a sajtót. Harcos szellem vonul végig az ifjúsági lap hasábjain s nívós cikkei a paraszt, munkás és értelmiségi ifjúság legégetőbb problémáihoz nyul hozzá szakértő kézzel. Az egyes szervezetekbe tömörült ifjúsági lapjának első száma biztató kezdet s bizonyos, hogy a folytatás sem lesz méltatlan sem a lap címéhez sem ahhoz az ifjúsághoz, melynek képviselőjére vállalkozott. A lapot a rendezők a felvonulások alkalmával árulták.

1848 MÁRCIUS 16-AN

a nép legelső teendője volt: a Nemzetörség tetteges életbeléptetését követelni — írja az Életképek. — A nép min-egy 20—25 ezerre ment, fenyegetőzik, hogy az Arsenált feltöri. Ekkor alvó-lasztmány nevezetett ki a fegyverek kiosztása tárgyában. Jókai az összegyűlt népet nyugtatta meg, hogy városnegyedenként száz-száz férfit válasszanak ki maguk közül, kik óránként felváltva mint nemzetőrök az éjjeli diadalnyben kivilágot városnyugalma felett őrködjének... Egy másik egykorú hirlap ezt írja a magyar szabadság másod-

DEBRECZEN 3. OLDAL 1948 III. 14.

napján történekről: „... Pesten ma kezd-ék a magastetejű fővegeket alacsony nagykarimájú kalapokkal fölcserélni, melyekre nemzetiszínű rózsát tűztek. Az utcákon egész nap hullámozott a szabadság érzésétől áthatott kőkárdás nép. Este az egész várost kivilágotották, mindenféle ezerszámra gyultak ki a gyertyák és mécsek, a feldíszített ablakokban. Csakhamar tündéres fényözön árasztotta el az utcákat, ahol sűrű csoportokban nyugagott az örvezendő közönség...”

A szabadságharc dokumentumainak érdekes gyűjteménye a Déri Múzeum 48-as szobájában

Sőregi János múzeumigazgató és munkatársa, Meyhárt József festőművész hónapok óta tartó munkája után elkészült és a mai napon megnyitják a közönség előtt a Déri Múzeum 48-as szobája. A szabadságharc korának csodálatosan érdekes és ritka teljességű gyűjteménye tárul a néző elé az Ady-szoba szomszédságában megnyitott szép, világos terebben. Szakavatott, művészi kézzel, finom hozzáértéssel felsorakoztatott dokumentumal a magyar történelem ragyogó korának.

PETŐFI-KÉZIRAT, KOSSUTH-LEVÉL

Egyik vitrinben ott látjuk Petőfi Nemzeti dalának első kiadását, mely a magyar szabadságharc első terméke volt a Hackenast és Landerer nyomda nyomában. Mellette „A magyar nemzet függetlenségi nyilatkozata”. Az időszábla, ódon, sárguló papírokon elvonul szinte minden fejezete a nagy küzdelemnek. A Márciusi Ifjak 12 pontja, felhívás a honvédségbe belépésre kiáltvány a nemzethez...

Kossuth Lajos bejelentése 1849. január 6-i dátummal „A nemzet kormányja nevében” címmel arról, hogy a magyar kormány Debrecenbe érkezett s „a törzsgyűléses magyar város köréből fog Magyarország megmenteni”. A „Buda vára a miénk!” c. nyomtatvány, melynek betűje szinte harsogja az 1849. május 22 napján Kossuth Lajos aláírásával közzétett nyomatványon a szabadságot védő nép diadalát.

Továbbibabban ott van Kossuth Lajos levele a szántézetésből, Torinóból 1870-ből Petőfi kéziratok, Kossuth-levelek, Arany János levél sorakoznak.

A SZABADSÁGHARC DEBRECENI VONATKOZÁSÚ KÉPEI

fűgnek a falakon. A képanyagot Meyhárt József gyűjtötte össze. A képek közül kiemelkedik érdekességében Kovács Ernő 48-as honvédszázados négy vízfestménye az aradi várbörtönben selymlődő magyar hazafiak életéről. Ide sorozhatjuk Pataky Sándor festőművész rajzokkal illusztrált kéziratos dolgozatát az aradi vértanúk sírhelyének feltárására végzett kutatómunkáról. Petőfi képe, az aradi vértanúk, Jókai Mór képei. Felvétel a Kossuthnál torinói magányában tett látogatásról. Bem tábornok, Mészáros Lázár hadügyminiszter képe, Tóth Ágoston honvédezedes olajfestménye Barsi József és Könyves Tóth Mihály fogolytársairól, akikkel együtt volt az olmtúzi várbörtönben. Egyik festmény Könyves Tóthot vasban ábrázolja. A „Mennékülés Debrecenbe 1849 január elején” kompozíció Bellony László rajza után szintén egyik érdekes historial dokumentum Tancsics kép és Monti ezredes mellszobra egészíti ki az anyagot.

RUM, likör, pálinka eszenciák, könnieze illó olajok, locsoló üvegek. Gyári lerakat viszonteladónak is Héty illatszertár, PIAC-UTCA 40. — Hangya ártajában —

A hároméves törv keretében szépen jól olcsón fest-tisztít NAGY, Hal-köz 4.

Rádiók, kerékpárok, csillárok Villamossági szaküzlet! — Lámpaernyő üzem! Horváth Sándor Piac-utca 56.

Olcsón és jól étkezhet özv. Varjas Ferencnéél Péterfia-utca 39.

Ma száz éve

Irta: Vaas László

A századik március tizenötödike virradt föl 1848 óta. Az elmúlt évtizedekben, valahányszor március 15-ét ünnepeltük, mindig az a kérdés merült fel bennünk: ott vagyunk-e ma március 15-én, ahol kilencven-nyolcvan, hetvenhatvan évvel ezelőtt voltunk? A fejlődés törvényénél fogva a kérdést nem is lett volna szabad feltennünk. Ez a kérdés azonban a lettint évtizedek uralmi rendszereiben jogos volt. Mert jól tudjuk, hogy nemcsak fejlődés van, hanem lehet visszafordulás is. Már pedig a magyar földön az 1848-as eseményeket követő évszázadban csak visszafordulás történt, ami a szellemet, a politikát s az emberi jogokat illeti.

Ma más a kérdésünk. 1948. március 15-én elmondhatjuk azt, hogy az elmúlt három év alatt úgyszólván száz esztendődt hoztunk be, száz esztendő mulasztásait igyekeztünk pótolni, sőt, sok tekintetben a száz év előtti vívmányokat a mai magyar demokrácia már túlszárnyalta. Gondoljunk csak a földreformra, hogy a legforradalmibb vívmányunkat említsük. 1848 tavaszán megtörtént a jobbágyság felszabadítása, de alig múlt el pár nap, már jelentkeztek a megalkuvások. Ma a földreform valóban forradalmi cselekedetet jelent, egészen új társadalmi rétegeket mozgató meg a lendítette a nemzeti élet első vonalába.

Ma az a kérdésünk a magyar forradalom századik évfordulóján hogy az elkövetkező időkben is tudunk-e emlékezni 1848 emlékéhez? Megvédelmezzük-e most már nemcsak 1848 örökségét, hanem a mai forradalom vívmányait is? A száz év előtti március öröksége beakadott-e hiánytalanul a mai magyar életbe? Ajánlja-e egész mai valónkat, társadalmi és politikai életünk vezető köreit 48 gyönyörű, pezsdítően szép magyar forradalmi heve? 1848 öröksége legyen mindenkor, minden előjövő magyar nemzedék számára az élet forrás, ahonnan újabb és újabb erőkert, serkentő biztatást kaphatunk a boldogabb és tökéletesebb élet fejlődése felé.

Ma száz éve...

Amíg magyar él e földön, ne felejtse el, mi történt ezen a napon. Emlékeztessük napjaink magyarjait e nagy és szent nap jelentőségére egy halhatatlan szemtanú felejthetetlen írásával. Jókai írta ezeket a sorokat 1848 március tizenötödikéről: „Társasok ülszékben e napot, melyen a nép szava először megszólalt. Március 15-dike az, irjálók föl szíveitkbe és el ne felejtsetek. A magyar nemzet szabadsága e naptól kezdődik. A nemzet történetében ez volt az epochás nap. Ezentúl minden nap új dicsőséget fog számotokra hozni: a nép fölébredt. A nép követelése századok óta megtagadhatatlan jogait, a nép kívánja jogait...”

Ezeket az aranybavésett író szavakat nem szabad elfelejtendük. Jó dolgunkban sem, békés nyugodalomunkban sem, győzelmiünk és demokráciánk biztos tudatában sem. Március öröksége, 1848 szent hagyatéka minden nap kötelez, mai demokráciánkban hatványozottabb mértékben, mint valaha. 1848 legyen az a határkő, fénylő útjelző, amely mindig csak előre mutasson, újabb és újabb fejlődés irányában. És sohasem hátra, sohasem vissza! 48 kimunkálásán, a magyar szabadság ki-harcolásán nem néhány ember nem is egyetlen nemzedék fáradozott, hanem emberöltők egész sora, mártírok vére hullatásával. Ma tehát nem lehet csak a kevesek feladata a demokrácia megvédése, a negyvennyolcas örökség

H ú s v é t i kalapújdonságok
nagy választékban
IFJ. M. NAGY MIHÁLY
kalaposmesternél
a Színházjárában
Tisztelettel, formázott szakszerűen végzünk

A JOBBÁGY

A jobbágyság felszabadulása százéves fordulójára

Irta: Endrődi Béla

Tünt századokból felemelkedő árnya:
Láncon selymös, árva gályarab,
Oly megvetetten él az ég alatt,
Koldus-vackában kemény kő a párna,
Szánt, vet, de földjén csak az úr arat,
Másé a nota, az öröm, az aszlag
Es megmarad bús, nyomorult parasztnak
A jobbágy.

Urbér, adó, tízed, vám, dézsma, váltság!
Röszé-z is csak úgy jut, hogyha lop.
Mánsak dús bőség, címeres kiváltság,
Nekj szegyenpad, bilincs, somfahat,
Várja, hogy egyszer világgá kiáltás:
A kinnál, amit hord, nincs kín nagyobb,
Hiába várja, terhét megtétezik
Es nemzedékről nemzedékre vérzik
A jobbágy.

Egy pillanatra sínesen pihenése,
Nincs vásárapja, piros ünnepe,
Felhördül olykor, hogy nem bírja mégse,
Már nem is kéri, hogy temethet-e?
Ostorszj csap rá vadul mint a vérese,
Pacsirtát kerget tört tekméte,
Hogy vele szálljon boldogan, vidáman
Es alámerül iszapos hínárba
A jobbágy.

Sebek borítják testét, ócska rongyok.
Alattuk láncon sorvad az öklől.
Asszonya szül új kúra porontyot,
Ki apjától csak szegényt örököl.
A földet turja, minj komor vakondok,

Míg fölötté, mint dicsfény, tündöklől
A magyar ég napjának ragyogása:
Es a vetéssel sorsát földbe ássa
A jobbágy.

E szörnyű sorsra csodátévő zápor
Zúdult száz éve s a vetés kikelt.
A dal, mi ébredt, forró, büszke, bátor
S győzelmes, mert Petőfi énekelt.
Lélek és szív a maradt mocsárból
Tüzes haraggal fénylő szárnyra kelt,
A rabtartók gyűlölt hatalma ernyed
S újjászületett az isteni gyermek,
A jobbágy.

Még görnyedten, de már felszabadultan
Ott állt, minj izzó, fehér vas-szobor.
Mit kín-kalapács kovácsolt a multban,
Izom, kar és kéz zengőn egybeforr.
Hihelénk: csak láz erjed ifjú musiban,
De kiderül, hogy érett, régi bor,
Erős, tüzes, bölcsességgel sugalló,
Hitet tevő és magyar hitet valló,
A jobbágy.

Paraszté lón immár a föld. Övé mind
A rónaság, az erdő és a rét.
Az útja büszke jvben fölfelé int,
Pannoniában ráhajol az ég.
Nem pompázik rajt díszmagyar, kemény ing,
De a hazánk adja mindenét,
Örök acél ekéje, kardja, ökle,
Isten akarta s eltűnt mindörökre
A jobbágy.

„A dolgozók szive is benne volt ebben a munkában!”

Március 15-én nyílik meg a Nagytemplom a hívek számára

A debreceni Nagytemplom sorsa, mintha a magyar életet tükrözné. Az árpád-házi királyok korában épült. Először IV. Béla uralkodása idején építeték. A „második honalapító” építette újra és Szent András temploma néven állt a mai Nagytemplom helyén az Ur hajléka 1564-ig, amikor a Debrecenen átvonult nagy tüzvész elpusztította. Bethlen Gábor erdélyi fejedelem építtette fel 1628-ban és akkor már református templomként fogadták be a hívőket. 1802 június 11-én porig égett a templom. 1805 április 8-án kezdtek meg újból építést a református eklészia pénzén és a hívek adakozásából. 1818-ra épült fel harmadszor 130 évvel ezelőtt.

1944-ben a második világháború fergetégen légitámadásnál oly súlyos rongálódást szenvedett, hogy azóta a református egyháznak a hívek adományából 1945-ben elindított munkája, majd az állam 1.200.000 forintos támogatásával végzett megfizetett munka segítségével éppen 1848 március idusának 100-ik évfordulójára, arra a történelmi dátumra nyílt meg a Nagytemplom kapui ismét a hívek előtt...

A történelem folyamán tehát négyszer pusztult el és épült újjá a templom.

„EZT CSAK CSODÁLNI LEHET!”

D. dr. Révész Imre püspökkel, Szentes László lelképásztorral, Sajó István műszaki tanácsossal, a munkálatok irányítójával, az újjáépítési minisztériumtól érkezett Gaigóczy Pál és Bótkay Lajos miniszteri tanácsosokkal, Kalenda Lóránd műszaki főtanácsossal tekintjük meg esti órákban az újjá-

épült, kivilágított Nagytemplomot. A szépre szomjas lélek nem tud eltelni az eléje táruló szépségekkel. A művészi finomsággal faragott tölgycsapok belépve lenyugzódnak az elefantcsontszin négy árnyalatban ragyogó fal, melynek színei finom harmóniába olvadnak a szöszék, ürszálak, orgona és padok színeivel. Tökéletesen újították fel még a nemes patina ragyogása is rajta a padokon, a szöszék aranyozásán.

A rejtett világítás, mely a párkányok fölött elhelyezett világító-készülék fényét először a kupolára veri, hogy aztán a világos falakról árnyéktalanul hulljon le: egyszerűen tökéletes. A hatalmas templom minden részében kitűnően lehet látni, a rejtett fény nem vet árnyékot.

„Ezt csak csodálni lehet!” — mondják szakemberek és egyszerű szemlélők egyaránt.

ELKÉSZÜLT AZ ORGONA IS

Határtalan lelkesedéssel, újjáépítő akarattal dolgoztak a munkások a Nagytemplom első percétől kezdve. Az újjáépítés kezdetén húszfokos hidegben dolgoztak a tehető nehéz munkáján, most pedig negyedik hete éjjelnappal folyik a hatalmas orgona rendezése. Az orgonában, amit 1839-ben Bécsből hoztak Debrecenbe és helyezték el a Nagytemplomban, 2700 síp van 2 centiméterestől 11 és fél méteresig a legkülönbözőbb nagyságban. A sípok nagyrésze megrongálódott, ki kellett cserélni. Március 15-re csak úgy készülhet el, hogy minden éjszákát végig kell dolgozni. A munkások azonban vállalták a hatalmas teljesítményt és

tovább gazdagítása, hanem valamennyi társadalmi réteg az egész magyar nemzeté.

Ma száz éve... Emlékeztetek mai magyarok, bárhol is éteke- emlékeztetek. Ezen a napon fedetlen fővel büszke homlokkal és törhetetlen önérettel állhatunk a világ szemé elé. Magyarom, magyarom, ne feledkezz meg őseidről. Gondoljatok arra, hogy 1848 hősei a mi őseink. Áldott legyen

az emléktük, áldott a hírük, áldott ezerszer is áldott legyen a nyugovásuk a sok-sok vérrel és könnyűvel öntözött anyaföldbe. És adig lehetnek magyarok a Dunatisza tájon amíg emléket nem felejtik el. Mert Ők voltak a legkülönb és legbátrabb és legmagyarabb magyarok, jaj nekünk, ha valaha is megszűnik áldott szellemük hatni és pezsdítenni ezen a földön.

Kedvező alkalom:
zseb-, kar- és wexker-**órák**
dísztűk, klipszek, órák-
részek és (részlelt) könyvecskére).
L. ENGEL KATALIN-nál
PIAC-UTCA 18 (Úr. mellélt)

Jegyékszert,
órák, ezüstöt, dísz-
tárgyat bizalommal.
Órák szakszerű javítása!
Szetter és Polgár
Baithány-utca 26.

Megérkeztek
az új 250 ccm-es, 4 sebességű, első hűtő teleszkopikus rugósú
JAVA motorkerékpárok.
Korábbi mennyiségre való tekintettel meg-
enged-
és-
ket a beérkezés sorrendjében teljesítünk.
Méray motorkerékpárgyár
Budapest, VI. Lehel-u. 10.
Telefon: 204-055.

DEBRECZEN 4. OLDAL
1948. III. 14.

Rádiót és kerékpárt részletre is. MAYER EMIL
Kossuth-u. 13. Tel: 380.

talában a templom egész újjáépítő munkáját a dolgozók példátlanul lelkes erőfeszítése jellemezte. Ahogy egyik szemlélő gyönyörködvé megjegyezte:

— Ebben a munkában benne volt a dolgozók szive is!

Hogy ez így van, azt bizonyítja, hogy a három műemlékké nyilvánított, háborúban megsérült templom: az esztergomi bazilika, a bécsi kaputéri templom és a Nagytemplom újjáépítő munkája közül, — bár legkésőbb a debrecenihez fogtak hozzá, — ez készült el legelőször.

Kossuth Lajos karosszéke amit 1944 szeptemberében lángok közül mentettek ki a templomból, most ismét visszakerült. A légtűtés folytán kellemes 12 fokos meleg várja a híveket a templomban, mely negyedszer épült újjá a romokból, a teremző magyar munkások oadaadó alkotása, a magyar iparos művészeti nőtt szak-tudása, az állam és hívek áldozatkészsége folytán, hogy a magyar történelem egyik legszebb eseményének évfordulóján ismét megjelenjen a hívek előtt Isten dicsőségére.

A nagytemplomi ünnepélyek részletes programja

1. Templomszentelés
1. Orgona prelúdium (Zsádon A.), 2. Himnusz, 3. CXX. zsolt. 1 vers, 4. Ige. hirdetés és felszólalás ima, Dr. Révész Imre püspök, 5. Szózat, 6. CXX. zsolt. 2 vers.
A rendezőség reggel 8 órakor foglalja el helyét 8 óra 30 perkor első harangszó, mellyel egyidejűleg elfoglalja helyét a legszűkebbre szabott létszámú egyházi küldöttség, 8 óra 35 perkor mögöttük helyet foglal a gyűlékezet. (Erre semmiféle jegy nem szükséges). 8 óra 50 perkor érkeznek az Emlekkert felől kapun át a világi hatóságok jeggyel rendelkező küldöttségei, köztük a gyűlékezet — orgona kíséret nélkül — zenekari — a 7. B. diákoszt. verset. 8 óra 55 perkor bevonulnak a helybeli és vidéki lelkészek, akik palástban körüállják az Ur-aszjalat. Utánuk az ajtókat beoszlják s pontosan 9 órakor megszólal a négy év óta megújult orgona.
2. Egyházzenei hangverseny
1. Orgona prelúdium (Musza F.), 2. CXXVII. zsoltár (A karzatokon elhelyezett 1000 fonyi kórus felelgető éneke Vez: Zsádon A.), 3. A gyűlékezet fennállva éneki a LXXXIX. zsolt. 1 versét, 4. Igeolvasás, 5. Hála-kánon, (Nagykórus, Vez: Zsádon A.), 6. Ref. himn. éneke: Hasler; Ünnepr. Jótűnk. (Vez: Szigehy Gy.) 7. Dóczy
2. Többened hitünk, 2. Oh seregek, nek imá, 3. Igeolvasás és ima 6. CL zsoltár 1 vers, 6. Himnusz.
A templomkapukat 7 óra 30 perkor nyitják ki. Beépésre semmiféle korlátozás nincs, a rendezőség csupan arra ügyel, hogy minden helyet kelte. képen elfoglaljanak s a templom megújított, burtozatát kíméljük. Pl. kisgyermek padra való felállítás s oratorion pilos) Közöddik pontosan 8 órakor, vége 8 óra 30 perkor. Isten-
telt alatt az ajtko csukva v. n. nak.
3. Háláadó istentisztelet
1. Többened hitünk, 2. Oh seregek, nek imá, 3. Igeolvasás és ima 6. CL zsoltár 1 vers, 6. Himnusz.
A templomkapukat 7 óra 30 perkor nyitják ki. Beépésre semmiféle korlátozás nincs, a rendezőség csupan arra ügyel, hogy minden helyet kelte. képen elfoglaljanak s a templom megújított, burtozatát kíméljük. Pl. kisgyermek padra való felállítás s oratorion pilos) Közöddik pontosan 8 órakor, vége 8 óra 30 perkor. Isten-
telt alatt az ajtko csukva v. n. nak.

Ma lesz a Magyar Szabadság harcos Szövetség taggyűlése

A Magyar Szabadságharcosok Szövetsége debreceni és hajdúme gyeyi csoportja ma, vasárnap délután 5 órakor tartja taggyűlését az Arany Bika disztermében. A taggyűlés napirendjén szerepel a vezetőség megválasztása. A budapesti zászlóbonítás után nagy érdekesség kíséri a debreceni gyűlést.

TERMEJÜNK GOMBÁT!
Dr Makó László Gombakönyve megtanít a csiperke-gomba szakszerű termesztésre és értékesítésére.
Ára, sok rajzzal 4.— forint.

TERMEJÜNK MAGOT!
Rác Pál: Magtermelés című könyve a magtermelés összes ágait ismerteti.
Ára, sok rajzzal 12.— forint.

Megrendelhetők:
**FEHÉR HOLLÓ KÖNYV-
KIADÓ** Budapest, VII. Madách utca 9. sz.

I s m é t

KALAPOT, divatárut
Nagy Erzsébet Csapó-u. 90.

A SPORTBARLANG-ban

szombat, vasárnap délután hangulatos műsor a VIG-FIUK felléptével

Finom magyar konyha. Mérsékelt ár. Faj borok. Széles támogatást kér **BUJDOSÓ ISTVÁN** vendéglős, az Arany Bika vendéglő bérletje.

OKVETLEN HALLGASSA MEG

Az étteremben

MAGYARI GYUSZI kedvelt primás muzsiká!

A belső kávéház

reggel 5-ig nyitva! A VIG-FIUKAT KIAMARIK zenészerző **GALLO JOLI** énekkel vezényli.

Száz hajdúmezei mezőgazdasági munkás Svédországban

Egy magyar-svéd munkatársi egyezmény lehetővé tette, hogy az elmúlt év őszén magyar mezőgazdasági munkavállalók utazhassanak Svédországba, hogy a munkaerőhiánnyal küzdő svéd mezőgazdaságban vállaljanak munkát. Magyarországról 600 mezőgazdasági munkás ment ki Svédországból családijával együtt: Hajdúböszörményből, Nádudvarról, Hajdódorogról, Hajdúnánásról és Téglásról 100 földmunkás indult el családjával a hosszú útra. Most, egy negyedév múltán egyre-másra érkeznek a levelek a debreceni gazdasági felügyelőre, Artner Géza gazdasági felügyelőhöz a Svédországban dolgozó hajdúmezei földmunkásoktól. Beszámolnak életük folyásáról a gazdasági felügyelőnek, aki kiutazásuk megvalósításában közreműködött és maga is elkísért egy csoportot Svédországba.

benjöttével átköszön megvárta a jelentkezéseket, csak a java ment ki, aki külföldön becsületet szerzett a magyar munkásnak... De beazéjének helyettem a levelekből a kijutott debreceni környéki mezőgazdasági munkások — mondja Artner Géza gazdasági felügyelő és a Svédországból érkezett levelek garmadából kivessz találmára néhányat és ideadja, olvassuk mi magunk. „Nagyon meg vagyok elégedve Svédországgal” — írja a bősörményi Ifj. Varga Imre. Ő is megkapta a két ruhát. Ir a nyelvi nehézségekről, de azt írja: egy fél év múlva jobban fog beszélni svédül, mint a született svéd. Nagy hasznát látják a szótárakat, amit még Magyarországon kaptak. Ifj. Varga Imre még legényember, hát szót ejt a levélben arról is, hogy a svéd lányoknak nagyon tetszenek ám a magyar legények... Lévai László szintén Hajdúböszörményből került Svédországba. Részletes beszámoló a levele a mindennapi életéről. Két szobát kaptak a svéd gazdnál. Villany, központi fűtés van benne. A há-

zikkal egy asztalnál esznek. 21 tehenet, 3 lovat, 2 disznót, 14 malacot, 6 borjút kell gondozniuk. Géppel fejt. Reggel fél 6-tól este fél 7-ig tart a munkaidő. Este együtt vannak a családdal. „Majd kiszakadunk a nevetéstől mindig — írja — mert hol én nem értem őket, hol meg ők nem engem. Elyenkor aztán lerajzoljuk, amit mondani akarunk. Még egészen megtanulok rajzolni.” Czégény Sándor és felesége Téglyásról Ahängen-be került. Gőteborgtól 34 kilométerre van ez a svéd község. Egy folyó szigetén fekszik, Czégény leveleiben egyszerű embertől feltűnő frászkészséggel írja le a hely szépségét. Irja, hogy rádiót vett nekik a svéd gazda, hogy Budapestet hallgathassák. Már Karácsonykor rádióval hallgatták a Kálvini-téri református templomból az istentiszteletet, délután pedig a betlehemes játékokat. Ő és felesége 76 tehen, 5 malac, 8 ló mellett dolgoznak. Kivülről még egy francia munkás is dolgozik, de dolgozik a svéd gazdnál is háznál. Jól élnek ők is. Különösen a narancs-

nak örülnek. „Anyi narancsot ehetünk, amennyi jólesik” írja. „mert a narancs nagyon olcsó itt: 25 öre egy kiló. Már az alma drágább, 1 kora és 26 öre.” Mind a három levélben, ami találmára kezébe került, említi és a tengeri út „borzalmasról”. Artner Géza felügyelő meséli, hogy bizony az Alföldhöz szokott magyar gyomrok nem tett jót a Keleti-, meg a Balhi-tenger „hóvilághely-vidéke”... A még fennálló áknarészély miatt nagy kerülővel kellett mennie a hajóknak a svéd partokig, egyszer-mászor vihar is volt, így aztán majdnem mindenki tengerileg beteg lett. Czégény Sándor írja is a leveleiben: „Ha hazamegyünk, jó volna valamiféle vízreformot csinálni a tengeren, két-három méter széles dűlőutat fűssek, hogy szárazon, vonattal mehessünk haza, mert nekünk elegendő volt egy életre a tengerből...” Ez lesz a legkisebb baj. Két év múlva kis megtakarított vagyonkával hazajöhetnek a Svédországban dolgozó magyar családok. Itthon aztán megvalósíthatják az álmodot: egy kis ház, föld, kert valahol a Hajdúságban...

Soltész-tól vett kerékpárok

jók, olcsók, megbízhatók.
Kálvini-tér 2. (Magyarlaposnál)

Pártok hírei

Ma délután női nagygyűlés a Kisgazda Pártnál

A Független Kisgazda Párt debreceni szervezetének női tagozata ma, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel a pártszervezet nagytermében női nagygyűlést rendez. A nagygyűlésen a helyi szónokokon kívül megjelenik és beszédet mond Pokorny Hermanné, a Kisgazda Párt országos női szervezetének vezetője, aki átfogó képet beszámolóit nyújt a kisgazdapárti női mozgalom problémáiról. A nagygyűlésen valamennyi debreceni demokratikus női szervezet képviselteti magát. A női tagozat vezetősége ezúton is felhívja tagjait, hogy a nagygyűlésen pontosan és teljes számban jelenjenek meg.

A Kisgazda Párt felhívása tagjainak

A Független Kisgazda Párt debreceni szervezete felhívással fordul tagjainak, hogy Debrecenben a koalíciós pártok által közösen tartandó március 15-i ünnepségeken testületileg vegyenek részt. A párt vezetősége meg van győződve arról, hogy a párt minden tagja a márciusi ünnepségeken való tényleges részvételével tesz hitet 1948 márciusának örökérvényű eszméi mellett s egyben bizonyíthatja a magyar demokrácia iránti érzett szeretetéről és megbecsülésétől.

Felhívásunk a Kisgazda Párt tagjai, hogy ügyvezető elnökünk Csúsz László felesége temetésén kedden délután 3 órakor a Köztársaság téren a Kereskedelmi középiskola előtti téren jelenjenek meg, hogy részvételükkel kifejezést adjunk.

Pénteken kulturális rendezés a Kisgazda Párt. A Kisgazda Párt debreceni szervezete a női tagozattal karöltve március 19-én, pénteken délután 5 órai kezdettel a pártszervezet nagytermében rendezti meg kététhenkénti szokásos kulturális rendezését, melyre a vezetőség ezúton hívja meg a párt tagjait és az érdeklődőket.

A Kisgazda Párt főző-vartó tanfolyama március 20-án, szombaton rendez meg záróvizsgáját a debreceni pártközpontban. A vizsga délelőtt 9 órakor kezdődik és két részre van 11 óráig tartó délután hat órakor pedig a tanfolyam hallgatói nagyszabású bücsüest rendeznek a pártszervezet nagytermében.

A Kisgazda Párt női tagozata nagyszabású húsvéti bálra készülődik. A rendezőbizottság széleskörű előkészületeket tesz a húsvéti bál sikerének biztosítása céljából.

Szűnjátékok! Ma, vasárnap délelőtt fél 12 órakor a Fluk, lányok, kutyák szereplői jelenjenek meg a pártközpontban.

Egy debreceni honvédszázados fogta el 1848-ban az acélú gróf Zichy Ödönt

A szabadságharc 100. évfordulója időszerűvé teszi a megemlékezést a honvédseregben szolgált debreceni hős hajdúkról. Amikor a Görgey Arthur által felállított zászlóalj már komoly katonai egységeket képeztek, Debrecenből nagy számmal jelentkezett a fiatalok hadi szolgálatára. A kitűnően képzett debreceni honvédek egyrésze a Hunyadi zászlóaljba nyrt beosztást. Vezetőjük egy ifjú hadnagy, kézdívsárhelyi Vásárhelyi István volt, aki az Aruló Jelliasch horvát bár elnevezésű küzdelemben vett részt csapatával. A magyar tábor Erseié volt. Itt fogták el a honvédek, Görgey előérsei az osztrák császári armáda kémgényes egyenlőségét, gróf Zichy Ödön adminisztrátort, aki Jelliasch táborából Róth osztrák generálishoz igyekezett. A grótot megmozdították, különféle manifesztumokat és császári védeleket találtak nála, amelyek kétségtelemre tették, hogy a magyar nemzet ellenségei közé tartozik. A főúr kálozdi kastélyába Vásárhelyi István hadnagy vezetésével 18 debreceni honvédek küldtek ki házkutatás megejtésére. A kutatás szenzációs eredménnyel végződött. Az egyik pincében befalazva megtalálták Jelliasch hadipénztárát, amely hatalmas összegekkel volt tele s amely a kalandor horvát felkelő seregének egész létfeltételét jelentette. Vásárhelyi hadnagy és csapata ezenkívül arany és ezüst kincsekkel megrótt. Több vasládát is talált. A kastély szobáinak padlózata alatt 400 darab katonai fegyver és 400 új piszoly volt elrejtve, mely nyilvánvalóan a magyarok elleni harc céljaira került szákmányt Vásárhelyi hadnagy Budapestre szállította és átadta a honvédelmi bizotmányának. A súlyos bizonyítékok alapján Görgey tábornok Csepelen haditörvény-

széket tartott Zichy gróf felett és kivégeztette. Az egykori lapok nagy tudósítást közölnek a kitűnő debreceni katonáról, Vásárhelyi István hadnagyról, aki tetteivel felmérhetetlen szolgálatot tett a magyar nemzeti hadseregnek. Sajnos, a hősielők honvédszázados nem sokáig szolgált a haza ügyéért. Amikor a magyar sereg szétverte az áruló Jelliasch hadit és üldözte a Szerémségben, Vásárhelyi István, aki a Drávan túli seregben már századosi rangot viselt és a Hunyadi csapatok parancsnoka volt, egy erdő ostrománál fejfájást kapott és hősihalált halt. A derék honvédszázados haláláról a Debrecenben megjelent AIFSIUM Hírlap 1848 december 31-én ezeket az elismerő sorokat közölte:

— Az ifjú hősnek, mint fíjának kora életét közelebbről Debrecen fájtalja. Legközelebbről pedig vizsgálhatatlan özvegy édesanyja, aki Istvánjában minden reményét, gyámlóit a hazának áldozta fel. A hon hála ne késsék!

A hősnek ma is élnek Debrecenben leszármazottai. Testvérhuga kézdívsárhelyi Vásárhelyi Zsuzsanna Sövegő Öaborné, akinek közel hozzátartozója dr. Kovács Adorné egyetemi tanár özvegye. Ugyancsak közeli rokonai Benyás Emil nagykereskedő és a Harsányi és Paper családok még élő tagjai is.

A 48-as színjátszó verseny eredménye

Legjobb megválasztott színmű: „Orosz kérdés”
Legjobb játszott darab: „Fiúk, lányok, kutyák”

A 48-as ifjúsági színjátszó versenyét városzerte széleskörű érdeklődés kísérte. A versenyen tízenkét szervezet és egyesület színjátszó gárdája vett részt s a bíráló bizottság tegnap hozta meg végleges döntését. A bizottság két szempontból bírálta a versenyen részvevő darabokat: tárgyválasztás és játék szempontjából.

Tárgyválasztás tekintetében Szimonov: „Orosz kérdés” c. színműve vitte el a pálmát 39 ponttal. A darabot az MKP központi színjátszó adták elő, játékaikra 29 pontot kaptak.

Játék szempontjából a Kisgazdapárti színjátszó szervezetek meg a legtöbb pontot, 37-et. A kisgazdaszínjátszó a „Fiúk, lányok, kutyák” c. francia vígjátékot adták elő s tárgyválasztással 29 pontot szereztek. Az összegítés alapján az „Orosz kérdés” 68 a „Fiúk, lányok, kutyák” 66 pontot szerzett.

Harmadik lett a Téglyáskert MKP színjátszó csoportja, mely Darvas József „Szakadék”-ját adta elő 65

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
Telefon: 266.
Ipari, mezőgazdasági és háztartási vasáru cikkek.

Szebbnél-szebb

női tavaszi kabátok, ballonok, állású kabátok.

VÁGÓ

PIAC-UTCA 33.
Széchenyi-utca sarkon.

Erős női pamut **harisnya . . 4'98 Ft**
Erős női selyem **harisnya . . 14'98 „**
Erős női pamut **nadrág (tavaszi divat) 11'64 „**

Szővet, selyem, vászonárak nagy választékban.
— Maradékok olcsón —
KERECSEN divatház Csapó-u. 8.

DEBRECZEN 7 OLDAL 1948. III. 14. HIREK

Várható időjárás: Mérsékelt nyugati, később egyre élénkebb északi szél, felhőátvonulások, helyenként fűtő eső, esetleg hózápor. A hőmérséklet alig változik.

Ügyeletes gyógyszerárak: Reménység Csapó u. 22. Mátyas király Vámospercsi út 16. RÁDIÓMŰSOR. Vasárnap. 7: Zene. 8: Hírek. 8:20: Kórusművek. 8:30: Orgona. 9: Evangélikus félóra. 9:30: Református félóra. 10: Róm. kat. mise. 11: Riportok. 11:20: Diszhangverseny. 12:35: Hírek. 12:50: „Pillax”. Hangjáték. 13:20: Jazz. 14: Hírek. 14:10: Ünnepi lemezek. 15: Elbeszélés. 15:20: Finn népdalok. 15:45: Vasárnapi krónika. 16: Magyar nóták. 17: Hírek. 17:10: Magyar Parnasszus. 18: A vasárnap sportja. 18:15: Falurádió. 19: „Szabadság dalok”. 19:50: Előadás. 20: Hírek és totóeredmények. 20:20: Hírek oroszul. 20:30: Svéd Sándor énekel. 21: Rádió hangja. 21:10: Sporteredmények. 21:20: Csevegés. 21:40: Rádióankét. 22: Hírek. 22:30: Vasárnap este Pesten. 23:10: Hanglélek. 24: Hírek. Budapest II. 10-13-ig: Vasárnapi muzsika. 17: Jazz. 17:30: „Szabadság dalok”. 18: Hírek. 18:30: Zenekar. 19:30: Előadás. 20: Hanglélek. 20:30: Könyvszemle. 21: Hírek. 21:15: Táncczene. 22:15: Szalonygyűtte. Hétfő. 7: Zene. 8: Hírek. 8:20: Orgona. 9: Zenekari muzsika. 10: Közvetítés az országgyűlésből. 11: Hanglélek. 11:30: Közvetítés a budapesti nagygyűlésről. 13: Hírek. 13:10: Előadás. 14: Hírek. 14:10: Ünnepi lemezek. 15: Novella és vers. 15:20: Ének. 15:45: Krónika. 16: Közv. a Zeneműv. Főisk. 16:30: Gyermekrádió. 17: Hírek. 17:10: „Készülődés”. Előadás a Studióban. 18:05: Szalonygyűtte. 18:45: A szabadság versel. 19: Rádiózenekar. 20: Hírek, sporthírek. 20:30: Régi virágénekek. 21: Hangos hirdető. 22: Hírek. 22:25: Operett-részletek. 23: Zenekari muzsika. 24: Hírek. Budapest II. 10-13-ig: Ünnepi muzsika. 17: Táncczene. 18: Hírek. 18:05: Előadás. 18:30: Táncczene. 19:30: Hangos híradó. 20:10: Diszhangverseny. 21: Hírek. 21:15: Táncczene. 22:15: Művészlemezek.

Felhívjuk a hivatalunknál jelentkezett munkanélkülieket, hogy a tuskó kitermelési munkák f. hó 17-én megindulnak. Mindazon munkások, akik tuskó kitermelésben dolgozni akarnak, 16-án a hivatalban jelentkezzenek. 17-én reggel 6 órakor gépkocsin indulnak munkahelyükre. Először azok a munkavállalók állnak munkába, akik szerződéssel rendelkeznek folytatódóan történik azok közvetítése, akiknek nincs szerződésmunka, azok munkahelyeiken foglalkoztatásukat kapni. További felvilágosítást hivatalunknál kaphatnak a jelentkezők. Szakmaközi Munkaközvetítő Hivatal.

A Parasztszövetség közli, hogy f. hó 14-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Parasztszövetség Simonffy u. 1. II. emeleti helyiségében a vármegyei kalászos szakosztály alakuló gyűlést tart, amelyre a kalászos gazdákat ezúton is meghívja. Egyidejűleg felhívja a figyelmet a Parasztszövetség által március 14-én este 8 órai kezdettel az Arany Bika összes termelében tartandó „Petőfi bál”-ra, amelyen a parasztság minél nagyobb számban való megjelenését kéri.

Kacsariné mindenki tenyerének a vonalából mindent megmond és felvilágosítást ad. Simonffy u. 37.

Hévesi Imre gazdálkodó és Burai Erzsébet f. hó 20-án, szombaton délután 4 órakor tartják esküvőjüket a Kossuth-utcai templomban.

Makády Gizella és Zagyvay Sándor magántisztviselő házasságot kötöttek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

A csapókereti Jézus Szíve templomban március 15-től 20-ig lelkigyakorlat lesz. És pedig az első három nap a nők, a másik három nap pedig a férfiak részére. A szentbeszéd minden este 6 órakor kezdődnek.

Nyomorog egy hétgyermekes család. Takács Ferenc Veréb dűlő 41. sz. alatti lakos hét kiskorú gyermekével a legnagyobb nyomorban tengődik. A kicsinyek egész télen át nem tudtak kimozdulni a fűtetlen szobából, mert se cipőjük, se ruhájuk nincsen. Felkéri a jószívű embereket, hogy bármilyen adománnyal segítsenek a Takács-család nyomorán. Adományokat a Kisgazda Párt női tagozata (Arany Bika félémelet) továbbítja.

Fekvő betegek kedvelik a Ferenc József keserűvizet, mert emésztésüket előnyösen szabályozza.

WERNER KALAP Ikeremű Piac-utca 53.

„M. ncl.” kalapszalamba szép kalapmodelllek érkeztek. Hatvan u. 34. Traktortanfolyam az Állami Műszaki Középiskolában. A Tiszántúli Földmívelésügyi Tanács f. évi március hó 18-án kezdett az Állami Műszaki Középiskolában (Széchenyi u. 58. sz.) 4 hetes mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendez. Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt a Tiszántúli Földmívelésügyi Tanács. (Hunyadi u. 3.)

Arverési hirdmény. Elárve. rezeq Debrecenben Péterfia u. 2. szám alatt 1948 március hó 16. napján délelőtt 11 órakor 2680 forintra becsült bútorokból álló ingóságok. Debrecen, 1948 február 22. Vannay András sk. bír. végre. hajtó.

Lugasdrót 1 kg 2.50, kertésdrót, ráfvas jegy nélkül. Széchenyi 55. vasútiút.

Szenzáció az illatszertozmektikában. Húsvéti vásár március 16-31. Tenyeges árakból 20-40 százalékos kedvezmény. Solti Illatszertár, Piac u. 42. Marx-ház.

JÓ ALLÁST AKAR? Tanuljon gépirást, gyorsírást dr. Néményiné gyorsíróiskolájában Piac 58. Linoleum-házban.

Leghosszabb részletre is szállít radiokészülékeket és kerekpárokat. NAGY Színházatiáró

Fűzőt melltartót, gyógyhaszkötőt orvosi rendelésre is. Fürdődre szit hozott anyagból készítek Pintér Ilona fűzőkészítő, Batthyány 26.

Bélvárosi étkezd. Tiszteletre méltó, hogy kiemeljem. Ezúton fogadják öszinte köszönetemet, a menü, amit ebédre kértem, nagyon jó és igen finom, izletes volt és még hozzá oly nagy adag, hogy Debrecenben párját találni nem lehet. Barabás.

SZÁZADFORDULÓN kuruzslás helyett a tudomány hatalmával megszabadulhat szeplő, májfolt, pattanás, arceráncok, hajhullás, rossz lehellet kellemetlenségeitől, ezért forduljon bizalommal Földeshez, Bajcsy Zsilinszky u. 1.

KEZIMUNKA, divatfonalak, cernák, előrajzolás Pethő textilkészítőmunka ipar, Szent Anna 10. szám.

A Debreceni Parasztszövetség f. hó 14-én, vasárnap este 8 órai kezdettel az Arany Bika összes termelében nagyszabású „Petőfi bál”-t rendez. A nagy érdeklődésre való tekintettel stieszen jegyét biztosítani a Parasztszövetség útján, ahol néhány páhoily még rendelkezésre áll.

Termelők figyelmébe! A cukorrépa melasz megérkezett, átvethető. Vetőburgonya termelési szerződésre előjegyezhet. Egyben felhívjuk a gazdák figyelmét, hogy a szárított répaszeletet f. hó 20-ig okvetlen vegyék át, ellenkező esetben a közzéállítás részére fogjuk átadni. Hajdusági Terményraktár, Huszárlaktanya.

Művészi portrét Szipáltól

A 15-1 felvonulás rendezői hétfőn reggel háromnegyed 8 órakor pontosan jelenjenek meg a Vármegye-házban.

Meghívó. A Debreceni Magyar Hűsáparosok Szövetkezete évi rendes közgyűlést 1948 március 22-én délután 5 órakor Debrecenben, az Ipartestület tanács-termében (Kossuth u. 28.) tartja melyre tagjait ezennel meghívja. Tárgysorozat: 1. Igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése. 2. 1947 december 31-én készült mérleg- és eredményzámla bemutatása. 3. Tisztagyvon helyesbítése. 4. Nyereség felosztása. 5. Igazgatóság és felügyelőbizottság felmentése. 6. Felügyelőbizottsági tagok választása. 7. Esetleges indíványok. Az ülést mérleg és eredménykimutatás, az igazgatóság évi jelentése és a felügyelőbizottság jelentése a Szövetkezet hivatalos helyiségében délelőtt 9-12 órák között minden hétköznap megtekinthető. A közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a tagoknak több mint a fele jelen van. Ezért kérjük a tagoknak feltétlen megjelenését. Szavazni személyesen vagy meghatalmazott újján lehet. Meghatalmazott csak szóvetkezeti tag lehet. Egy tag csak egy tagot képviselhet. — Mérlegzámla. Vagy: Kézpénz Forint 4470.19, adósk 497.807.26, árúk 5030, csomagoló anyagok 21.601, berendezés 8901.80, tüzelőanyag 302.02, értékpapír 500, összesen Ft 539.212.27. Kezességek 25.000. Tóher: üzletrésztőke 19.235, tartaléktőke 15.218.29, hitelezők 494.755.43, átmeneti tételek 5891.44, nyereség 4112.11, összesen 539.212.27. Kezességek 25.000. Eredményzámla. Veszteség: adókilletékek, OTI díjak Ft 28.281.26, személyzeti kiadások 35.798.73, üzleti és üzemi kiadások 24.252.57, nyereség 4112.11. Összesen: 92.444.67. Nyereség: árueledásból elért jövedelem 37.941.93, zsíregalizálásból jövedelem 46.701.39, zsirgyűjtési jutalék 7437.26, kamat 364.09, összesen 92.444.67. Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelőbizottság. Igazgatóság.

A debreceni rendőrség állampódelmi osztálya őrizetbe vette Miskó Károly állampódelntári tanácsos, Görbe utca 13. sz. alatti lakost és Szakács János budapesti kereskedőt, akik a debreceni pályaudvaron vonatra ülve Nyírábrány felé utazás közben beszélgetés során sértő kijelentéseket tettek a demokratikus államférfiakra, azt jóslgatták, hogy rövidesen megszűnik a magántulajdon és kereskedelem. A vizsgálat befejezése után Miskit és Szakácsot átadják a népügyészségnek. — Ugyancsak demokráciaellenes kijelentések miatt indult eljárás ifj. Vasvári Lajos vámospercsi földműves ellen, aki kocsmal verekedés során tett demokráciát gyalázó kijelentéseket.

A Ma Könyvei

Engels: Anti-Dühring 10 Ft. Vipper: Rettegett Iván 16 Ft. Sayer Khan: A nagy összeesküvés 23 Ft. Kommunista klátvány, díszkötés 45 Ft. Engels: A természet dialektikája 10 Ft. Murányi-Kovács: 1848. Forradalom Párisban 34 Ft. Barabás: Irodalom, haladás 17 Ft. Lenin: Marxizmus 12 Ft. Lukács: Irodalom, demokrácia 15 Ft. Lukács: Irástudók felelőssége 3 Ft. Fuscich: Üzenet az élőknek 6 Ft. Marx válogatott művei 36 Ft. Rudas: Materialista világnézet 25 Ft. Révai: Marxizmus, népiesség, magyarság 25 Ft. Rudas: Marxizmus, természetudomány 4 Ft. Révai: A szociáldemokrácia két irányzata 1.50 Ft. Kunsinen: A mai jobboldali szociáldemokraták 1.50 Ft. Politikai, Gyakorlati oktatási füzetek darabonként 1 Ft. Műszaki, kertészeti könyvek színarabok, szépirodalmi könyvek nagy választékban. Szabadság könyvesbolt Városháza épület.

Felárú utazás Budapestre a március 19-23-ig tartandó mezőgazdasági kiállításra és tenyészállatvásárra. Felutazni 13-23-ig, visszautazni 19-29-ig lehet. A kedvezményre jogosító vásárgazdálkodó az IBUSZ-nál, az Alföldi Takarékpénztárban kaphatók.

Váradi M. Sz. K. bizományos. hoz az extrahált pogácsadara megérkezett, március 20-ig a jogosultak vegyék át. Csillagfűrt vetőmag még kapható.

S. O. S. STREPTOMYCIN keresünk azonnal, egy 6 éves gyermek életéről van szó. Vass, Magoss György tér 25.

Vöröskeresztől válaszos hadifogoly levelezőlapok ismét kaphatók.

Az alábbiak levél átvétele végett jelentkezzenek a Vöröskeresztől (Hatvan u. 6. I. em.): Tóth Kálmán, Harmati István, Kopniczky Dezső, Dóra Lajos, Kiss Sándor vagy Csáki Ferenc.

A zsilvásártér és a városi kislakások közötti terület konyhakeri telkek céljára 17-én, szerdán kerül kiosztásra. Kezdeté 9 órakor, a hasznosbér a helyszínen fizetendő. Gazdasági Ügyosztály.

Az Állami Gyógynevelési Iskola (Miklós u. 23.) ma, vasárnap délután tartja 4 órai kezdettel március 15-i ünnepélyét az iskola tornateremben. Szülők és érdeklődőket szívesen látnak.

Egy kiló lisztet 7 forintos áron adott el Nagy Istvánné Arany János utcai lakos. A lisztet előzőleg 6 forintért vette. 15 napi fogházra félté az uzsoragyöcsibőre.

Egyetemi isentisztelet. Ma délelőtt 11 órakor az Egyetemi templomban „Valósággal szabaddok leszek” címmel hirdeti az Igé D. dr. Illyés Endre egyet. m. tanár.

A városismertelési tanfolyam ötödik előadását pénteken délután dr. Balogh István főispán tartotta meg. — Szerdán délután fél 6 órakor dr. Soó Rezső egyet. tanár tart előadást: A Tiszántúli növényvilág címmel. Érdeklődőket előzetes jelentkezés nélkül is szívesen látnak.

Eltűnt egy 18 éves tanítóképzős. Balogh József hosszúpályi lakos bejelentette a rendőrségen, hogy Balogh Barna nevű 18 éves tanítóképezdész fia egy hete eltűnt.

Hurkos orvvadászokat elzárásra ítélték. Varga Miklós és Varga Sándor hajdúhadházi lakosok hurkokkal orvvadásztak és így tömegesen fogták a nyulakat. Hat napi elzárásra ítélték őket.

TEXTIL

tipus és szabad árak Tavasz divat fonalak HARISNYAK új színek kiváló minőségben PIKÓ Kossuth-utca 4.

Háromrészes CIPÓSÁMFA Elsőrendű lenyevett 20 Ft. Viszot-eladókknak árengedmény. Mig a készlet tart! Vajkóczy, Burgundia-u. 12.

GYASZROVAT

Csösz Lászlóné meghalt. Csösz László Csösz László kollégiumi polgáriiskolai tanárt, a Független Kisgazda Párt d brenceni szervezete ügyvezető elnöke. Felesége, Kiss Ilona 44 éves korában szombaton reggel hirtelen meghalt. Az elhunyt nagyműveltségű, finomlelkű úrasszony volt. Leánykorában művészi pályára készült, a Zeneakadémia ének- és zongoraszakát végezte szép eredménnyel, de művészi hajlamait feláldozta házaseletéért. Egész életét családjának szentelte és csak szűkkörben csillogtatta olykor művészi tehetségét. Bár az utóbbi hónapokban gyengélkedett közvetlen halála előtti napokban jól érezte magát. Gondos házimunka közben lett rosszul szombaton reggel, agyvérzés támadta meg és már hiábavalónak bizonyult az orvosi beavatkozás. Halálát gyászolják: férje, egyetlen leánya Éva férjével Teremly Ferencel, kis unokájával Ferikével és kiterjedt rokonság. Az elhunyt temetése kedden délután 3 órakor lesz a Köztemető díszravatalozójában.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Csösz Lászlóné sz. Kiss Ilona

életének 45. évében f. hó 13-án rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 16-án, kedden d. u. 3 órakor lesz a díszravatalozó tereméből a ref. egyház szertartása szerint. Gyászolják bánatos férje, Csösz László, leánya Éva férjével Teremly Ferencel és unokája Ferike, valamint: a kiterjedt rokonság. A temetést Dankó vállalata intézi.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Böszörményi István volt fűszerkereskedő

64 éves korában elhunyt. Temetése kedden 4 órakor lesz a díszravatalozó tereméből. Gyászolják bánatos felesége, testvére, sógorai, sógornói, unokabcece, unokahuga, a kiterjedt rokonság, valamint kártársai és jóbarátai. Lakás: Vigkedvű Mihály u. 64. Gebauer rendezi.

KOSZONETNYILVANITAS

Mindazon rokonoknak, ismerősöknek, valamint a ref. gimnázium tanári karának, a volt osztálytársaknak és az „Árpád” cserkészcsapatnak, kik drága gyermekünknek Mészáros Attilának temetésén résztvettek, ravatalára koszorút és csokrot helyeztek, ezzel mély fájdalomunkat enyhítették ezúton mondunk hálás köszönetet a Mészáros-család.

HOTEL ASTORIA PANNONIA 150 szobával egy vezetés alatt BUDAPEST Központi fűtés — hideg-meleg folyóvíz — lift. Mérsékelt árak!

Női és férfi divat szövetek selymek, mosóárúk nagy választékban. Tegyen próbavásárlást! Király László Simonffy-utca 1. sz.

Rövidárúkereskedők figyelmébe! Új harisnygyár létesült: Daróczy György Debrecen Arany János-utca 29. szám mely típus és szabadforgalmú pamutharisnyákat gyárt.

